

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан географічного факультету

 Мирослав ЗАЯЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ГЕОГРАФІЯ ПРАЦІ
вибіркова

Освітньо-професійна програма «Регіональний розвиток і просторове планування»

Спеціальність 106 «Географія»

Галузь знань 10 «Природничі науки»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Географічний факультет

Мова навчання українська

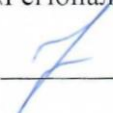
Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ГЕОГРАФІЯ ПРАЦІ» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування», спеціальність 106 «Географія», галузь знань 10 «Природничі науки», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 6 від «31» травня 2021 р.).

Розробник: Джаман Ярослав Васильович, асистент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Викладач: Джаман Ярослав Васильович, асистент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Погоджено з гарантом ОП «Регіональний розвиток і просторове планування»

Гарант освітньої програми Іван КОСТАЩУК

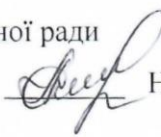
Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики

Протокол № 13 від « 09 » серпня 2024 року

Завідувач кафедри Іван КОСТАЩУК

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від « 12 » серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету Наталя АНДРУСЯК

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

Навчальна дисципліна «Географія праці» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності системного суспільно-географічного і регіонального дослідження географії ринку праці (країни і окремих регіонів) та спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань про особливості географії праці і територіальної організації продуктивних сил і суспільства загалом, вдосконалення вмінь та навичок регіональних досліджень набутих під час вивчення дотичних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр».

1.1. Мета викладання дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з теоретико-методичними основами географії праці, сучасними концептами ринку праці та регіонального ринку праці, сутністю суспільно-географічного прогнозування, програмування та державного регулювання зайнятості населення.

1.2. Завдання вивчення дисципліни.

Основні *завдання* вивчення дисципліни:

- визначити сутність праці як основної категорії ринку робочої сили і ринку робочих місць;
- виявити економічні, соціальні, демографічні та політико-адміністративні умови формування ринку праці;
- розглянути територіальну організацію ринку праці в Україні;
- проаналізувати зайнятість та безробіття населення в їх економічних, соціальних і географічних проявах;
- виявити особливості структури зайнятості населення і структури робочих місць в регіонах країни;
- мати уявлення про ефективність і результативність ринку праці;
- дати уявлення про систему організації моніторингу ринку праці;
- розглянути основні напрямки вдосконалення ринку робочої сили і ринку робочих місць.

1.3. Пререквізити.

Предмет «Географія праці» читається студентам ОПП «Регіональний розвиток і просторове планування» спеціальності «Географія» після вивчення таких базових предметів, як «Основи регіоналістики», «Географія населення і розселення», «Регіональна економічна і соціальна географія», «Економічна і соціальна географія України», «Основи територіального планування».

1.4. Компетенції, якими має оволодіти студент в процесі вивчення дисципліни.

У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати:**

- головні передумови формування ринку праці в Україні в цілому і в окремих її регіонах;
- систему організації моніторингу ринку праці;
- провідні форми вдосконалення ринку робочої сили і ринку робочих місць.

вміти:

- виявляти особливості зайнятості і безробіття населення;
- аналізувати різні проблеми ринку праці і зайнятості населення;
- самостійно і творчо працювати з літературними та статистичними джерелами.

володіти:

- методикою аналізу та оцінки регіонального ринку праці та трудових ресурсів;
- ключовими поняттями, що відображають характер даної дисципліни.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів, в тому числі міжнародних, що будуть висвітлювати особливості впливу глобалізації на регіони та просторові моделі їх економіки.

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи та суспільства, а також причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній та педагогічній діяльності;

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах, застосовувати навички методів проектування, моделювання та управління процесами регіонального розвитку та проводити їх оцінку та експертизу.

ФК 12. Здатність здійснювати педагогічну діяльність та викладати дисципліни професійної підготовки у загальноосвітніх навчальних закладах.

Програмні результати навчання:

Знання:

P01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

P02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

P03. Пояснювати особливості організації географічного простору та знати базові уявлення про територіальну організацію суспільства, концепції територіальних структур.

P04. Аналізувати географічний потенціал території.

P05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

P08. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.

P010. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні, а також особливості процесів глобалізації економічного, соціального, політичного, культурного і духовного розвитку людства, головні закономірності розвитку глобальних проблем та глобалістики.

P012. Розуміти форми, методи і прийоми навчальної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах.

Уміння і навички:

P014. Вміти збирати, систематизувати, опрацьовувати та аналізувати наукову і технічну інформацію для вирішення географічних завдань.

P018. Вміти професійно застосовувати географічно-наукові знання і практичні уміння й навички дисциплін фізико- та суспільно-географічно циклу у педагогічній діяльності.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	2	22	11	-	-	57	-	залік
Заочна												

2.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					с.р.
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи географії ринку праці.												
Тема 1. Вступ. Географія праці як наука.	6	2				4							
Тема 2. Терміни і поняття в географії праці.	14	2	2			10							
Тема 3. Відтворення трудових ресурсів.	9	2	1			6							
Тема 4. Концепція ринку праці.	8	2	1			5							

Тема 5. Концепція регіонального ринку праці.	8	2	1			5						
Разом за ЗМ1	45	10	5			30						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Ринки праці в Україні та світі. Механізми регулювання ринком праці.											
Тема 6. Ринок праці України.	7	2	1			4						
Тема 7. Регіональні ринки праці в Україні.	6	2	1			3						
Тема 8. Розселення та міграції населення і ринок праці регіону.	7	2				5						
Тема 9. Державне регулювання ринку праці в Україні.	9	2	2			5						
Тема 10. Світовий ринок праці.	8	2	1			5						
Тема 11. Міжнародні організації в регулюванні Світового ринку праці.	8	2	1			5						
Разом за ЗМ 2	45	12	6			27						
Усього годин	90	22	11			57						

2.3. Теми семінарських (практичних) занять

№	Назва теми
1.	Поняттєво-термінологічний апарат географії праці.
2.	Демографічна і міграційна політика держави як механізми відтворення трудових ресурсів.
3.	Концепції ринку праці та регіонального ринку праці.
4.	Національний та регіональні ринки праці в Україні.
5.	Державне управління зайнятістю трудових ресурсів в Україні.
6.	Світовий ринок праці та міжнародні організації з регулювання трудових міграцій.

3. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЇЇ ВИКОНАННЯ:

№	Назва теми
1.	Нормативно законодавча база забезпечення статистичного моніторингу стану ринку праці.
2.	Моделі функціонування ринку праці.
3.	Джерела інформації про ринок праці.
4.	Національні класифікації вивчення ситуації на ринку

	праці.
5.	Міжнародні стандарти та національні особливості класифікації населення за статусом зайнятості.

4. ТЕМИ ІНДЗ:

1. Географія ринку робочої сили.
2. Географія ринку робочих місць.
3. Моніторинг ринку праці.
4. Особливості статистичного аналізу стану ринку праці.
5. Концептуальні рамки вимірювання ринку праці.
6. Трудова міграція: сучасний стан та проблеми.
7. Географія ринку робочої сили Івано-Франківської області: сучасний стан та проблеми.
8. Географія ринку робочої сили Чернівецької області: сучасний стан та проблеми.
9. Географія ринку робочої сили Львівської області: сучасний стан та проблеми.
10. Географія ринку робочої сили Тернопільської області: сучасний стан та проблеми.
11. Географія ринку робочої сили Закарпатської області: сучасний стан та проблеми.
12. Географія ринку робочої сили Хмельницької області: сучасний стан та проблеми.

Методи навчання:
- словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо),   - практичні заняття,   - наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо),   - робота з літературою: навчально-методичною, науковою,   - електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні),   - самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. МОДУЛЬ-КОНТРОЛЬ

Перелік запитань для проведення підсумкового модульного контролю:

1. Що є об'єктом вивчення географії праці?
2. Яке місце географії праці в структурі суспільної географії?
3. Що вивчають у географії праці за допомогою методу картографічного моделювання?
4. Які методи використовуються для суспільно-географічного прогнозування ринку праці?
5. З якими географічними науками пов'язана географія праці?
6. Які види праці Ви знаєте?
7. Як визначається продуктивність праці?
8. Що таке працездатність і які види її виділяють?

9. Що таке працездатний вік?
10. Як оцінюється якість працездатного населення?
11. Чим відрізняються поняття "трудові ресурси" та "трудоресурсний потенціал"?
12. Які категорії населення належать до економічно активного та економічно неактивного населення?
13. Як визначається рівень зайнятості?
14. Що таке гнучкі форми зайнятості з нестандартним робочим часом?
15. Які види безробіття ви знаєте?
16. Що таке фрикційне безробіття?
17. Які відміни між циклічним та інституціональним безробіттям?
18. Що Ви розумієте під прихованим безробіттям?
19. Що Ви розумієте під відтворенням трудових ресурсів?
20. Що таке галузева структура зайнятості?
21. Що таке територіальна структура зайнятості?
22. Як народжуваність впливає на відтворення трудових ресурсів?
23. Яким є вплив статевої та вікової структури населення на відтворення робочої сили?
24. Що включають економічні заходи демографічної політики?
25. Назвіть принципи міграційної політики в Україні.
26. Які функції виконує ринок праці?
27. Які ознаки використовують для сегментації ринку праці?
28. Охарактеризуйте японську модель ринку праці.
29. Якими є принципові відміни шведської моделі ринку праці від американської?
30. Від чого залежить ціна робочої сили?
31. Якими особливостями вирізняється робоча сила як товар на ринку праці?
32. Назвіть три типи кон'юнктури ринку праці.
33. Як визначається трудова активність на ринку праці?
34. Назвіть методи заохочення попиту на робочу силу на ринку праці.
35. Назвіть методи скорочення пропозиції на робочу силу на ринку праці.
36. Що таке компонентна структура ринку праці?
37. Які елементи включає територіальна структура ринку праці?
38. Що включає організаційно управлінська структура ринку праці?
39. Що таке регіональний ринок праці?
40. Які принципи і критерії покладено в основу виділення регіональних ринків праці?
41. Якою є структура регіонального ринку праці?
42. Які чинники впливають на функціонування регіонального ринку праці?
43. Що таке субрегіональний ринок праці?
44. Які фактори визначають формування субрегіональних ринків праці?
45. Що таке локальний ринок праці?
46. Які фактори зумовлюють формування локальних ринків праці?
47. Які етапи включає методика дослідження функціонування регіональних ринків праці?
48. Назвіть показники, що характеризують попит і пропозицію робочої сили

на регіональному ринку праці.

49. Охарактеризуйте етапи прогнозування розвитку регіонального ринку праці.

50. Як визначається прогнозна кількість зайнятого та безробітного населення у складі економічно активного населення?

51. Що таке прогнозний баланс регіонального ринку праці?

52. Що таке Світовий ринок праці?

53. Назвіть сучасні тенденції на Світовому ринку праці.

54. Охарактеризуйте Західноєвропейський центр притягання робочої сили.

55. Охарактеризуйте Північноамериканський центр притягання робочої сили.

56. Охарактеризуйте Південноамериканський центр притягання робочої сили.

57. Назвіть визначальні риси Близькосхідного центру притягання робочої сили.

58. Назвіть основні чинники формування потоків біженців у світі.

59. Якою є кількість трудових мігрантів у світі?

60. Які чинники зумовлюють територіальну мобільність робочої сили?

61. Назвіть сучасні риси ринку праці України.

62. Визначте статево-вікові та кваліфікаційно-освітні особливості зайнятості на ринку праці України.

63. Охарактеризуйте регіональні особливості та причини безробіття на ринку праці України.

64. Якими є регіональні відміни рівня зареєстрованого безробіття в Україні?

65. Назвіть регіони України з найвищими показниками навантаження на одне вільне робоче місце і з'ясуйте причини такої ситуації.

66. Назвіть галузеві та територіальні аспекти поширення неформальної зайнятості в Україні.

67. Якою є географія трудових міграцій з України і чому?

68. Якими є регіональні відміни рівня оплати праці в Україні?

69. Охарактеризуйте гендерні відміни в оплаті праці в Україні.

70. Якими є співвідношення чоловіків і жінок у керівництві підприємствами різних галузей економіки України?

71. Розкрийте роль Столичного регіонального ринку праці в Україні.

72. Охарактеризуйте сучасні риси ринку праці м. Києва.

73. Які чинники зумовлюють функціонування Кіровоградського регіонального ринку праці?

74. Чим обумовлено виділення Світловодсько-Кременчуцького субрегіонального ринку праці?

75. Назвіть сучасні риси Кіровоградського регіонального ринку праці.

76. Які чинники лімітують розвиток Хмельницького регіонального ринку праці?

77. Охарактеризуйте внутрішні відміни оплати праці на Хмельницькому регіональному ринку праці.

78. Якою є територіальна структура Хмельницького регіонального ринку праці?

79. Які проблеми характерні для регіональних ринків праці в Україні?

80. Охарактеризуйте вплив кон'юнктури ринку праці на розселення населення.

81. Якими є негативні наслідки трудових міграцій для функціонування ринку праці?
82. Які причини зумовили зниження густоти населення в Кіровоградській області?
83. Чим викликано обезлюднення сіл у Кіровоградській області?
84. У чому полягає сутність державного регулювання ринку праці?
85. Назвіть рівні державного регулювання зайнятості в Україні.
86. Що включають активні та пасивні заходи державного регулювання зайнятості?
87. Якою є структура Державної служби зайнятості України?
88. Які функції виконують обласні центри зайнятості в Україні?
89. Якою є структура регіональних програм зайнятості в Україні?
90. Які принципи покладено в основу політики зайнятості ЄС?
91. Коли була створена МОП і з якою метою?
92. Назвіть основні цілі та сфери діяльності МОП.
93. Які ви знаєте конвенції МОП, ратифіковані Україною?
94. Які проекти здійснюються МОП в рамках Програми гідної праці в Україні?
95. Якими є основні цілі та сфери діяльності МОМ?
96. Назвіть основні напрями діяльності МОМ в Україні.
97. Поясніть актуальність проблеми біженців у світі.

6. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ.

6.1. Методи контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма підсумкового контролю - залік, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні *практичних робіт* здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

6.2. Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконані ІНДЗ та контрольний модуль (залік). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до заліку, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (залік). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в заліковій відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Визнання результатів здобутих шляхом неформальної освіти:

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

- робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;

- проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) та інших фахових платформах, за умови отримання безкоштовного сертифікату.

Результати зараховуються лише для відповідних тем лекційних і семінарських занять, практичних і лабораторних завдань даної навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

Шкала оцінювання

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
Т 1	2
Т 2	10
Т 3	6
Т 4	6
Т 5	6
Сума	30
Змістовий модуль 2	
Т 6	5
Т 7	5

Т 8	3
Т 9	7
Т 10	5
Т 11	5
Сума	30
Залік	40
Всього	100

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

6.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- реферати;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.4. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є письмова (практична робота, контрольна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік.

7. Рекомендована література:

7.1. Базова (основна):

1. Брич В. Я. Регіональний ринок праці / В. Я. Брич, І. Б. Шевченко. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – 204 с.
2. Васильченко В. С. Ринок праці: Навчально-методичний посібник / В. С. Васильченко, В. М. Петюх, Л. В. Щетініна. – К.: КНЕУ, 2006. – 228 с.
3. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник / О. А. Грішнова. – К.: Знання, 2009. – 391 с.
4. Лібанова Е. М. Ринок праці: навчальний посібник / Е. М. Лібанова. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 223 с.
5. Мезенцев К. В. Географія праці: сучасні концепти та ринки праці регіонів: навчальний посібник / К. В. Мезенцев, Н. І. Мезенцева, І. О. Мостова, В. С. Сайчук. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2014. – 190 с.
6. Онікієнко В. В. Розвиток ринку праці України: тенденції та перспективи / В.

В. Онікієнко, Л. Г. Ткаченко, Л. М. Ємельяненко. – К., 2007. – 286 с.

7. Статистика ринку праці: міжнародні стандарти та національний досвід: навчальний посібник / За ред. Н. С. Власенко, Н. В. Григорович, Н. В. Рубльової. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2006. – 320 с.

7.2. Додаткова:

1. Буряк П. Ю. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навчальний посібник / П. Ю. Буряк, Б. А. Карпинський, М. І. Григор'єва. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с.

2. Волков О. В. Ринок праці: навчальний посібник / О. В. Волков. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 624 с.

3. Гудзеляк І. І. Географія населення: Навчальний посібник, 2-ге вид. / І. І. Гудзеляк. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 256 с.

4. Джаман В. Проблеми соціально-економічного стану сільського населення Івано-Франківської області (географічні аспекти) / В. Джаман, І. Ковбас // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Географічні науки. – 2014. - № 11 (288). – С. 64-70.

5. Джаман В. О. Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти / В. О. Джаман. – Чернівці: Рута, 2003. – 392 с.

6. Шевченко Л. С. Ринок праці: сучасний економіко-теоретичний аналіз / Л. С. Шевченко. – Х.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 335 с.

7. Dzhaman V., Koliadynsky P. Big Towns: Territorial-Functional Organization and Strategy of Development (the Case of Chernivtsi). – Saarbrücken: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. – 226 p.

8. Dzhaman V., Kovbas I., **Dzhaman Ya.** Technical approaches to the geographical investigations of the dynamics of socio-economic condition of the rural settlements during the transition period (based on the example of Ivano-Frankivsk region, Ukraine) // Lucrarile Seminarului Geografic «Dimitrie Cantemir» (Dimitrie Cantemir Geographic Journal). - 2015. - Vol. 39, № 1. – P. 99-108.

9. Czaplinski P., Dzhaman V. Problems of the Ukrainian labor market // Journal of Geography, Politics and Society. – 2019. – Vol. 9, #4. – P. 24-34.